

מליעשות דין: אילמא דלא ירדו.
 אותן שמלאן בשחר בראש המזבח
 שלא במערכה: אלא דירדו. מן
 המזבח לאחר עמוד השחר מיצטי
 לך מי הוי כשאר לנים ונפסלים בעמוד
 השחר והגן בפסולים כך אם ירדו לא
 יעלו: אן דילמא חני לניה מועלת. ולא
 נפסלו ויחזור ויעלם: לשלתן מדמינן
 לה. למזבח שאין לחם הפנים נפסל
 עליו אם לן בו לאחר זמנו: דתנן אפי'
היה על השלתן ימים כו'. במנחות תנן
 לה סידר את הלחם ואת הבזיכין בחד
 בשבת והקטיר את הבזיכין [א] [בשבת]
 פסולה לפי שמחוסרים יב' בשבת זמן
 שגריכין לעמוד עליו שבעת ימים כולד
 יעשה זה סידורם בחד בשבת יניחנה
 לשבת הבאה שאפי' היא ט' או דילמא
לקרקע עורה מדמינן לה. דהא רלפת
צנין היא כמוסה ולא כלי שרת כשלתן:
 מקטיר והולך לעולם. דאפילו אמרינן
 לניה מועלת בראש המזבח מהקינן
 להו במערכה שהרי פסולין שעלו לא
 ירדו: רבא אמר לא יעלו. דלינה
 מועלת והווי להו פסולין וכיון דירדו לא

היכא דמשכחא להו משייא להו עיכול
 [א] שלחו מתם הלכתא כרב יוסף איתמר נמי
 א"ר חייא בר אבא "פירשו קודם חצות והחזירן
 אחר חצות לא נהנין ולא מועלין וכן תנא בר
 קפרא פירשו קודם חצות והחזירן [ב] לאחר
 חצות יוצאין מידי מעילה א"ל רב פפא לאביי
 וכי מאורד דשלחו מתם הילכתא כרב יוסף
 וא"ר חייא בר אבא וכן תני בר קפרא רבה
 ורב הסדא במאי פליגי אמר ליה בשמנים
 *בעא מיניה רבא מרבה *לינה מועלת בראשו
 של מזבח או אינה מועלת בראשו של מזבח
 היכי דמי אילמא דלא ירדו השתא לנו בעזרה
 אמרת דלא ירדו בראשו של מזבח מיבעיא
 ואלא דירדו לשלתן מדמינן לה דתנן *אפילו
הן על השלתן ימים רבים אין בכך כלום או
דילמא לקרקע מדמינן א"ל אין לינה ובראשו
 של מזבח קיבלה מיניה או לא ת"ש דאיתמר
 איברים שלנו בעזרה מקטר והולך כל הלילה
לן בראשו של מזבח מקטר והולך לעולם
 ירדו רבה אמר יעלו רבא אמר לא יעלו ש"מ
 לא קיבלה מיניה ש"מ: כשם שהמזבח

לעולם. וליכא למימר דעמוד
 השחר שני יעשה עיכול מק"ז מ"ז
 דחלות שהרי אינו עושה לינה אלול
 לקרבנות היום שלפניו:
הילכתא כרב יוסף. פירוש יפה
 אמר ואין זה פסק
 הלכה ולא שייך למיפרך הילכתא
 למשיחא דהא לבסוף גמי מוכח דלא
 פליגי עליה וא"כ הלכה למה לי:
לא נהנין. רבינו היה מפרש מן
 התורה כיון שהם לחמו של מזבח
 ומ"מ יא מדי מעילה דכיון דחלות
 עוכלס נעשית מלוותסולא חזרה בהם
 מעילה: לשרהן מדמינן לה
 דתנן אפילו היה על השולחן כו'.
 תימה מאן ליה דלא פסול לאחר שבת
 כשנסדר כהילכתו [ז] ו"ל דדייק ית
 מלישנא יתיירא דקאמר שאפי' הוא על
 השולחן כו' דמשמע שבה להוסף אפי'
 בענין זה "והא ליתא דהא דוקא משום
 שנסדר בחד בשבת שלא כהילכתו
 לא מיפסל כדאיתא [ט] קילהי שתי
 הלחם (מנחות דף ק.) ופרק אמר להם
 הממונה (יומא דף קט:) *דטעמא דכלי

102 **לחם משנה** **עבודה. הלכות פסולי המוקדשין פ"ג** **כסף משנה**

אלא לרבה מוכח אשמינן טולא דלא יטא מעילה מדבר תורה כרב יוסף ואמ"נ דרש"י
 ז"ל כחב שם דלתיבא דרבה עריך מאי אשמינן טולא סוגר רביש ז"ל דלניני כפירושא
 דתמיה ואשמינן דלא כרב יוסף לך פירש רביש ז"ל דכולהו מודו דשירושא דמאני' הוי
 דרבנן ובהכי פריך שסיר:
 יב ואויר מזבח כמוכה כו'. בערך המזבח
 מקדש (דף ס"ז) אמר ולי אמרת
 אויר מזבח כמוכה טולא העוף דפסלה במחשבה
 סיכי משכחם לה והירעו הריני מולק על מנת
 להבידלם למחר ולשעלמא ולקטירה וא"כ

יא איברים וחלבים וקמצים שלנו בראשו של מזבח וכו' . כפי' המזבח מקדש (דף ס"ז)
 אחרת איברים שלנו בעזרה מקטיר והולך כל הלילה לט בראשו של
 מזבח מקטיר והולך לעולם ירדו רבה אמר יעלו רבא אמר לא יעלו ופסק כרבא
 דכתרא הוה:
 יב וב"ש ואויר מזבח כמוכה . שם בעא
 ר"ל מר"י ואסיקא דבעמוד האדס
 בראש המזבח ולוחז' האבר בידו פסיסא דאויר
 מזבח כמוכה דמי כי מיבעיא ליה [דעמוד
 בקרקע בעזרה] *ונקט ליה נקטא כנגד המזבח

שמות פרק כג פסוק יח

לא יתגב עליהמיז דמ'זבתי ולא יליו חלבתי עז'בקר

תרגום אונקלוס שמות פרק כג פסוק יח
 לא תכוס על חמיע דם פסחי ולא יביתון בר ממדבחא תרבי נכסת חגא עד צפרא

מנחת חינוך מצוה צ אות א

והתרגום דפי' בר מן מדבחי אפ"ל דכוונתו חוץ מהמערכה או אף אם נאמר דכוונתו דוקא המזבח אפשר סובר התרגום כרבה דאין לינה מועלת
 ואין תימה דסובר התרגום שלא כהלכתא דכ"פ מצינו זה והוא ה"ל תלמיד ר"א ור"י דהמה סוברים כן ותנאים אחרים פליגי ורבא ס"ל כוותי'
 והלכתא כרבא ורש"י שם בשמות דפי' גם כן כהתרגום מדבריו נראה דהפירוש הוא חוץ מהמערכה עיין בלשונו אח"ז שכ' יכול על המערכה

רש"י שמות פרק כג פסוק יח

עד בקר - יכול אף על המערכה יפסל בלינה, תלמוד לומר (ויקרא ו ב) על מוקדה על המזבח כל הלילה

חידושי הגר"ז מסכת זבחים דף פז עמוד א

ואמר הגר"ח דאין הבעיא אם מהני קידוש של מזבח דלא ליפסלו בלינה, אלא דהבעיא היא דלאחר העלאה לא שייך בהו כלל פסול לינה, ואינו
 מטעם קידוש, רק דאחר שהעלה מיקרי כמו שנעשה בו הקטרה, ולא שייך תו לגביו לינה

מחמין

מחמין אחר מחמין תיקו בעי רב מרי חימצה
 "בראשו של מזבח מהו אשר תקריבו אמר
 רחמנא והא אקריבה או דלמא מחוסר הקטרה
 כמחוסר מעשה דמי תיקו: והשתא דנפקא

מחמין: חימצה. לקומץ: בראשו של
 מזבח מסו. אשר תקריבו משמע
 כל זמן שמחוסרת הקרבה עבר
 עליה אלכל לאחר הקרבה לא: ממוסר

מחשבת דמטיקרה נמיהה ידע דניקרב קמביעטיא ליה אלא דמביעטיא ליה דייעבד ועוד הקשה ה"ר פטר לפרש"י יצ" שהשיב ר"י דדוקא משום דזרקוהו פסולין אחרי שקבלו פסולין אבל קבלו פסולין וזרקוהו כשרים יעלו יצ" לחילה ליקרב איברים דכלי שרת מקדשין לכתחלה ליקרב דבהדיא אמרינן בפ"ק דמנחות (דף ז.ו.) והא צעי מיניה ריש לקיש מרבי יוחנן כלי שרת מהו שיקדשו פסולין לכתחלה ליקרב וא"ל אין מקדשין ומשני אין מקדשין ליקרב אבל מקדשין ליפסל ש"מ דאין מקדשין ליקרב פשיטא ליה הילכך נראה פר"ה שפירש דמטיקרא ס"ד דר' יוחנן דקבעי מיניה אם העלה פסולין לגבי מזבח ככלי שרת ומפסיק הכלי שרת וקמיבעי ליה נהי דאין לומר דלא ירדו מטעם דאזיר מזבח כמזבח דמי שהרי תחתית הכלי מפסיק מיהו כלי שרת שמא מתוך קדושתו לא הוי חלינה והוי כליהו הפסולים ע"ג המזבח ממש דלא ירדו או הויא חלינה וירדו אמר ליה תניתיה כשם שהמזבח כו' לענין דאם עלו לא ירדו כן הכלים מקדשין לענין זה יד' (מכאן ואילך לשון ר"ת) א"ל לכתחלה ליקרב קמביעטיא לי דסבר ריש לקיש דאיכא

פסולין א"נ שזרקו פסולין אזיר מזבח כמזבח דמי או לא ת"ש כשם שהמזבח מקדש כן
כבש מקדש ואי אמרת אזיר מזבח לאו כמזבח דמי אזיר כבש נמי לאו ככבש דמי היכי מסיק ליה מכבש למזבח הוה ליה ירוד דנגד ליה והא אזיר יש בין כבש למזבח רובו לכבש ככבש רובו למזבח כמזבח תיפשוט מהא הא דבעי רמי בר חמא יש חיבור לעולין או לא תיפשוט דיש חיבור הא לא קשיא תיפשוט מתקיף לה רבא בר רב חנן ואי אמרת אזיר מזבח כמזבח דמי ד' עולת העוף רפסלה במחשבה היכי משכחת לה הא קלמה מזבח מתקיף לה רב שימי בר אשי אלמה לא משכחת לה כגון דאמר הריני מולקה על מנת להורידה למחר ולהעלותה ולהקטירה הניחא לרבא דאמר לינה מועלת בראש המזבח אלא לרבה דאמר אין לינה מועלת בראש המזבח ליחא למחשבתו לרבה נמי משכחת לה כגון דאמר הריני מולקה על מנת להורידה קודם עמוד השחר ולהעלותה לאחר עמוד השחר להקטירם מיהא תיפשוט דאזיר מזבח כמזבח דמי דאי ס"ד אזיר מזבח לאו כמזבח דמי

הטאת

נחשמועינן חס ענו חזירים נח ירדו ואף על פי שנפסלו בזריקה: **אזיר** פמזבח. **אם תלה איברים פסולים באזיר ראש המזבח כמזבח דמי ולא ירדו: או לאו. כמזבח דמי וירדו: סיכי מסיק לה מכבש למזבח. הא כי מנבה ליה באזיר הכבש הוה ליה ירוד ותנן כן אס ירדו לא יעלו: ומשני דנגד ליה. גוררין עד המזבח ואיטו מנביהן: ופרקינן אזיר יש בין כבש למזבח. כדאמרן בפרק קדשי קדשים (לעיל דף סג:) וכי מטי כנגד אותו אזיר הוה ליה ירוד: ומשני רובו לכבש ככבש כו'. מה שנגד ו' אזיר שדין ליה כתר רובא אס רוב האבר ככבש שדין ליה כתר כבש ואי ז' רובן במזבח שדין ליה כתר מזבח: יש חבור בעולין. דלא חשבינן להו כמאן דמיפרת ואזלינן בהו כתר רובא או אין חיבור: (א) תפשוט דיש חיבור. דאי אין חיבור קמא קמא דמטא כנגד אזיר איפסול ליה ובכריתות (דף יד"ג.) גרסינן ליה בלישנא אחרינא תיפשוט דבעי רמי בר חמא הלכו באיברים אחר הרוב או לא הלכו: עולת העוף. שמליקתה בראש המזבח: סיכי משכחת לה. דפסל בה מחשבה חוץ לזמנו הא קלטיה אזיר המזבח דאי נמי אמרינן לינה מועלת בראש המזבח וקיים זה את מחשבתו ושהה עד למחר והקטירה בת הקטרה היא דהא פסולין שעלו לא ירדו וכיון דבת הקטרה מחר לכתחלה היא אמאי פסלה בה מחשבה הקטרת מחר: אלמה לא. בתמיה (ב) ולא משכחת בה פסול מחשבה והא משכחת כגון שחיטב עליה להוריד למחר לאחר שנפסל ולהעלותה ולהקטירה דכיון ח' דאי קיים ליה מחשבתו תו לא סלקא דהא איפסל ליה בלינה השתא נמי אהני בה מחשבה: ופרקינן אחתקפתא דרב שימי: הניחא לרבא דאמר לינה מועלת. איכא ט' לאשכחא בכה"ג: אלא לרבה. אפי' קיימא למחשבתו לא מיפסל וכל שכן דמחשבה לא י' הויא: ומהדרינן לרבה נמי כו' להורידה קודם עמוד השחר וכיון דעמוד השחר משכחת לה ארלפה פסול לה בלינה הילכך מהניא לה נמי מחשבה: להר גיטא**

לאזוקמה מתני' דקתני טו"ה כליים מקדשים שאם עלו ככלי ע"ג המזבח לא ירד דאין כאן לא קדושת המזבח ולא קדושת אזיר האיל והס ככלי וקבעי שאם לא העלה הקמלין הפסולין ככלי אלא קדשו ככלי מהו שיעלו לכתחלה דמי היכי דמזבח מקדש מה שנגע בו ולא ירדו כן כלי מקדש מה שנגע בו ולא ירדו או לא אה"כ העלהו אמר ליה תניתיה שקבלו פסולין וזרקו את דמו מאי לאו שקבלו פסולין וזרקו פסולין כלומר שקבלו פסולין וזרקו דייעבד הא אס לא זרקוהו לכתחלה לא יזרוק דהכי מיפרשא מתני' הנו והיואל כו' שזרקו את הדם דייעבד לא ירד הא אס לא זרקוהו לא יעלה והא דקאמר זרקו פסולין פי' דמתני' [קך] הוא ואיטו אלא מסיים לשון המשנה ולאו טו"ה מפסולא קדייק תדע שלא היה לו לומר רה לא שקבלו אי נמי זרחו אלמא דריש ליהש דדחי ליה בפסולין

ומה דפריך בגמ' כאן למ"ד אין לינה מועלת בראש המזבח ליתא למחשבתו אי אזיר מזבח כמזבח, ולכאורה הא אף אם אזיר מזבח לאו כמזבח דמי, הרי זהו דוקא לענין קידוש אבל לענין העלאה וזריקה ודאי דאזיר מזבח כמזבח דמי, וכדהוכחנו מדברי הגמ' בנקטע ידו של מזה, ולפי מה שביארנו (לעיל בעמ' א') בשם הגר"ח דהא דאין לינה מועלת בראש המזבח הוא משום דלאחר העלאה הוי כתחילת הקטרה, ומשו"ה תו לא שייך פסול לינה, ולא מטעם דין קידוש מזבח, א"כ הו"ל לגמ' להקשות גם אם אזיר מזבח לאו כמזבח, ומוכח מזה דגם דין דאין לינה מועלת מטעם קידוש מזבח הוא, דמהני הקידוש שלא יחול כלל פסול לינה, וע"כ כמו דהדין קידוש פסולין הוא דוקא בחפצא דמזבח, ה"נ האי קידוש הוא דוקא בגוף המזבח, וזהו דתלי בדין אזיר מזבח כמזבח או לא

חידושי הגר"ז מסכת זבחים דף פז עמוד ב

ומה דפריך בגמ' כאן למ"ד אין לינה מועלת בראש המזבח ליתא למחשבתו אי אזיר מזבח כמזבח, ולכאורה הא אף אם אזיר מזבח לאו כמזבח דמי, הרי זהו דוקא לענין קידוש אבל לענין העלאה וזריקה ודאי דאזיר מזבח כמזבח דמי, וכדהוכחנו מדברי הגמ' בנקטע ידו של מזה, ולפי מה שביארנו (לעיל בעמ' א') בשם הגר"ח דהא דאין לינה מועלת בראש המזבח הוא משום דלאחר העלאה הוי כתחילת הקטרה, ומשו"ה תו לא שייך פסול לינה, ולא מטעם דין קידוש מזבח, א"כ הו"ל לגמ' להקשות גם אם אזיר מזבח לאו כמזבח, ומוכח מזה דגם דין דאין לינה מועלת מטעם קידוש מזבח הוא, דמהני הקידוש שלא יחול כלל פסול לינה, וע"כ כמו דהדין קידוש פסולין הוא דוקא בחפצא דמזבח, ה"נ האי קידוש הוא דוקא בגוף המזבח, וזהו דתלי בדין אזיר מזבח כמזבח או לא

ומאי דבעי הכא אי אזיר מזבח כמזבח, צ"ע דשם בנקטע ידו של מזה קאמר "עד שלא הגיע דם לאזיר מזבח", הרי מבוואר בזה דבהגיע לאזיר המזבח כבר נתקיימה מצות זריקה, ומזה מבוואר דאף דזריקה עצמה כבר נתקיימה באזיר המזבח, אבל לענין קידוש פסולין מיבעי ליה, משום דלקידוש בעינן החפצא של המזבח

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף נט עמוד א

ואין לך דבר שמתעכב אחר תמיד של בין הערבים אלא קטרת, ונרות, ופסח, ומחוסר כפורים בערב הפסח שטובל שנית ואוכל את פסחו לערב. רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר: אף מחוסר כפורים בשאר ימות השנה, שטובל ואוכל בקדשים לערב. בשלמא לתנא קמא: יבא עשה דפסח שיש בו כרת, וידחה עשה דהשלמה שאין בו כרת. אלא לרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא, מאי אולמיה דהאי עשה מהאי עשה? ..... רב פפא אומר: אפילו תימא בחטאת בהמה, מעלה ומלינה בראשו של מזבח

רש"י מסכת פסחים דף נט עמוד א

מעלה ומלינה בראש המזבח - כדכתיב והקריבו לפני ה' וכפר עליה ולמחר יקטירנה לאחר תמיד של שחר, ולינה אינה פוסלת בראש המזבח, כדאמר בזבחים בפרק המזבח מקדש (פז, א) לדברי הכל דלא ירדו

רבי עקיבא איגר מסכת פסחים דף נט עמוד א

רש"י ד"ה מעלה ומלינה וכו' לד"ה לא ירדו, עי' ר"ה דף ל ע"ב תוד"ה ונתקלקלו ומנחות מט ע"א תוד"ה ת"ל

תוספות מסכת ראש השנה דף ל עמוד ב

וא"ת ואמאי לא חשיב קלקול של מוסף שלא הקריבו מוסף של ר"ח שאחר התמיד אין יכולין להקריבו כדדרשינן עליה השלם בפ' תמיד נשחט (פסחים ד' נח: ושם) וכי תימא דמעלה ומלין בראשו של מזבח דעליה השלם לא שייך אלא בהקטרה ואין מקטיר עד למחר הניחא למאן דאמר בפ' המזבח מקדש (זבחים דף פז.) אין לינה מועלת בראשו של מזבח אבל למאן דאמר מועלת מאי איכא למימר

מחנה ארבעה עשר כ"ג

7a

אמנם בשיטת הרמב"ם דלא הזכיר דם לגבי דין ליינה ע"ג המזבח ציאר הגר"ח דס"ל לרמב"ם דהטעם דאין לינה הוא משום דהעלאת ע"ג המזבח הוי כחילת הקטרה ולכן כה"ג ל"ה לינה, — וכמו דמצואר צמכילתא דע"ג המערכה לכר"ע ליכא לינה דכבר חשיב מוקער ה"נ ס"ל לרבה ע"ג המזבח, — והכוונה לשלחן מדמיין לה היינו דהטעם דליכא לינה בשלחן הוא כיון דאיכא דין דסידור השולחן ולכן הוי לחמו של שלחן ואין נפסל בלינה, והלך דלקרקע מדמיין לה היינו דל"ד לשלחן דאיכא עצודת סידור אצל צמח איכא פסול לינה.

גמ' ואלא דירדו לשלחן מדמיין לה דתקן וכו' א"ד לקרקע מדמיין, וצנידון הגמ' ציאר הגר"ח דלפי המצואר ברש"י ותוס' צדף כ"ו דגם לגבי דם אמריין אין לינה בראש המזבח א"כ לריך לצאר דהטעם דאין לינה הוא משום דאיכא קידוש מזבח (בראשו של מזבח) דלא יחול לינה ע"ג המזבח, וכמו בשלחן דהשלחן מקדש דלא יפסל בלינה ה"ג המזבח, והלך דל"ד לשלחן כ"י רש"י מדמיין לה לקרקע דהא רלפת צנין היא כמותה ולא כלי שרת בשלחן, ולכן אין מקדש בשלחן דל"ה כ"ש.

7

8

שעה שאני : אמר רב יצחק בר אבודימי חמני' לדם *שנפסל בשקיעת החמה שנאמר ביום הקריבו את זבחי יאכל ביום שאתה זוכה אתה מקריב ביום שאי אתה זוכה אי אתה מקריב האי מיבעי ליה לגופיה

כנגד הפסח • כשהיה פתחו מכוון כנגד פתחי בית החליפות : קדשי שטת שאני • גזירת הכתוב היתה צמיתוים אבל קדשי דורות איתרבו כדאמר התורה ריבחה חלרות הרבה : ביום שאני זוכה אי אתה מקריב ביום שאני זוכה אי אתה מקריב •

הכי גרסינן לה בטולה סוגיא יד' קך מלאתי מוגה והכי פירושה ביום הקריבו את זבחי שאתה מקריב וזבחה ביום אחד ולא מהניא ליה הלנה בראש המזבח לאכשורי טו' לזריקה למחר :

מכאן 16

ההא בעא מיניה רבי ירמיה מרבי זירא היה מזה ונקמעה ידו של מזה עד שלא הגיע דם לאויר המזבח מהו וא"ל וי' [יפסילה מ"ט] והוה ונתן בעיניו כי אתו רב פפא ורב הונא